

Vedlegg A: Operasjonskategorier for droner

Dette vedlegget gir en fullstendig gjennomgang av de tre operasjonskategoriene for droner i EU-regelverket. Det er ment som utdypende lesning for de som ønsker å forstå regelverket i detalj – for eksempel når vi skal vurdere dokumentasjonen fra en droneoperatør. For den praktiske oppsummeringen av hva kategoriene betyr for oss som arrangører, se hovedkapittelet om dronetrygging.

Se disclaimeren i hovedkapittelet om dronetrygging. Informasjonen er oppdatert per februar 2026.

Åpen kategori

Åpen kategori er for droneoperasjoner med lav risiko. Her kreves ingen forhåndsgodkjenning fra Luftfartstilsynet, men operatøren må være registrert på flydrone.no og ha gjennomført relevant opplæring.

Noen viktige begrensninger gjelder i åpen kategori: Dronen kan maksimalt veie 25 kg, den må alltid være innenfor visuell siktlinje (VLOS), og den kan ikke fly høyere enn 120 meter over bakken. Det viktigste for oss som arrangører er at **flygning over folkemengder er forbudt** i åpen kategori.

En folkemengde defineres som en samling mennesker hvor tettheten gjør det vanskelig for dem å flytte på seg for å unngå dronen. På de fleste arrangementer med publikum vil det være områder som kvalifiserer som folkemengder – og da er åpen kategori som regel ikke et alternativ.

Underkategorier i åpen kategori

Åpen kategori er delt inn i tre underkategorier som bestemmer hvor nær mennesker dronen kan fly:

A1 – Fly over mennesker. Gjelder droner under 250 gram (klasse C0) eller under 900 gram (klasse C1). C0-droner kan fly over mennesker som ikke er del av en folkemengde, men aldri over selve folkemengden. C1-droner krever at piloten har gjennomført opplæring og eksamen, og de skal ikke flys bevisst over mennesker som ikke er involvert i operasjonen.

A2 – Fly nær mennesker. Gjelder droner under 4 kg (klasse C2). Operatøren må holde minimum 30 meter horisontal avstand fra mennesker, men denne kan reduseres til 5 meter i lav-fart modus. A2 krever både teoretisk opplæring og praktisk egenvurdering.

A3 – Fly vekk fra mennesker. Gjelder droner under 25 kg (klasse C2, C3 og C4). Operatøren må holde minst 150 meter avstand fra bolig-, kommersielle og rekreasjonsområder, og må sikre at ingen uvedkommende befinner seg i operasjonsområdet. For oss som arrangører er det viktig å vite at A3 i praksis utelukker flyging på eller nær et arrangementsområde med publikum.

Hvorfor åpen kategori ikke fungerer på arrangementer

Uansett hvilken underkategori vi ser på, er konklusjonen den samme: Åpen kategori er ikke et realistisk alternativ for droneoperasjoner på arrangementer med publikum. Forbudet mot flyging over folkemengder er absolutt, og selv i A1 med de letteste dronene er det kun tillatt å fly over enkeltpersoner som ikke er del av en folkemengde. På et arrangement vil det nesten alltid finnes områder som kvalifiserer som folkemengder.

Spesifikk kategori

Spesifikk kategori er for operasjoner med medium risiko, og det er denne kategorien som er mest relevant for droneoperasjoner på arrangementer. Her må operatøren enten ha en individuell driftstillatelse fra Luftfartstilsynet eller ha sendt inn en erklæring for et standardscenario (STS).

Veier til godkjenning

Det finnes flere veier til godkjenning i spesifikk kategori:

Standardscenarioer (STS) er forhåndsgodkjente operasjonstyper som krever at operatøren sender inn en erklæring til Luftfartstilsynet. De to gjeldende standardscenarioene er:

STS-01: Flyging innenfor visuell siktlinje (VLOS) over befolkede områder. Dronen kan veie opptil 25 kg og må ha C5-merking. Operatøren må etablere et kontrollert bakkeområde – det vil si at kun personer som er informert og har samtykket kan oppholde seg i området under dronen. Maksimal flyhøyde er 120 meter.

STS-02: Flyging utenfor visuell siktlinje (BVLOS) over tynt befolkede områder. Dronen kan veie opptil 25 kg og må ha C6-merking. Maksimal flyhøyde er 120 meter, og dronen kan fly inntil 2 km fra piloten. Observatører skal brukes.

Individuell driftstillatelse er en tillatelse som operatøren søker om direkte fra Luftfartstilsynet. Søknaden må inneholde en detaljert risikovurdering (ofte basert på SORA-metoden), operasjonsmanual, dokumentasjon av pilotkompetanse og nødprosedyrer. Dette er den vanligste veien for profesjonelle droneoperatører som skal utføre oppdrag som ikke dekkes av standardscenarioene.

PDRA (Predefined Risk Assessment) er standardiserte risikovurderinger for vanlige operasjonstyper som kan forenkle søknadsprosessen.

LUC (Light UAS Operator Certificate) er et sertifikat for organisasjoner som gjennomfører mange operasjoner i spesifikk kategori. Organisasjoner med LUC kan i noen tilfeller godkjenne egne operasjoner uten å gå via Luftfartstilsynet hver gang.

Krav i spesifikk kategori

For å operere i spesifikk kategori må operatøren oppfylle en rekke krav: operativ godkjenning fra Luftfartstilsynet (eller erklæring for STS), dokumentert kompetanse for pilotene, en oppdatert operasjonsmanual, Remote ID (fjernidentifikasjon) på dronen, og gyldig ansvarsforsikring.

Hva betyr dette for oss som arrangører?

Når en operatør forteller oss at de har godkjenning i spesifikk kategori, er det viktig å vite hva den konkrete godkjenningen faktisk dekker. En driftstillatelse er ikke en blankofullmakt – den gjelder for bestemte typer operasjoner, under bestemte forutsetninger. Vi bør be om å se selve tillatelsen og sjekke om den dekker den operasjonen vi planlegger.

Legg spesielt merke til at selv i spesifikk kategori er flyging over folkemengder strengt begrenset. STS-01 krever et kontrollert bakkeområde, noe som betyr at publikum ikke kan oppholde seg i området under dronen. De færreste individuelle driftstillatelser gir tillatelse til å fly over folkemengder uten spesielle tiltak.

Sertifisert kategori

Sertifisert kategori er for droneoperasjoner med høy risiko, sammenlignbar med bemannet luftfart. Dette kan være transport av personer, transport av farlig gods, eller flyging over folkemengder med større droner. Regelverket for sertifisert kategori er fortsatt under utvikling i EU. For de aller fleste kulturarrangementer er denne kategorien ikke relevant.

Selvbygde droner

Noen droneoperatører bruker hjemmebygde eller egenkonstruerte droner. Dette er spesielt vanlig innen FPV-miljøet (First Person View) og kreativ filming. Selvbygde droner er ikke unntatt fra regelverket, men har noen særregler det er verdt å kjenne til.

I **åpen kategori A3** kan selvbygde droner på opptil 25 kg flys uten tidsbegrensning, og det kreves ingen C-merking. Operatøren må likevel være registrert på flydrone.no og ha

gjennomført relevant opplæring. Merk at A3 krever minst 150 meter avstand fra mennesker – noe som gjør det uaktuelt på de fleste arrangementsområder.

I **åpen kategori A1** kan selvbygde droner under 250 gram fly, men fra 1. januar 2024 må alle droner over 250 gram uten C-merking opereres i A3. Det betyr at de fleste selvbygde droner over 250 gram ikke kan brukes nær mennesker i åpen kategori.

I **spesifikk kategori** krever selvbygde droner individuell driftstillatelse fra Luftfartstilsynet. De kan ikke opereres under standardscenarioene (STS), fordi STS krever droner med C5- eller C6-merking. Operatøren må dokumentere dronens egenskaper og sikkerhetsfunksjoner som del av søknaden. Fra 1. januar 2024 er Remote ID (fjernidentifikasjon) obligatorisk i spesifikk kategori – selvbygde droner må ha en løsning for dette.

For oss som arrangører

Hvis en operatør vil bruke en selvbygd drone på arrangementet vårt, bør vi spørre nøye om hvilken kategori de opererer i og sikre at de har nødvendige registreringer og tillatelser. Vær ekstra kritisk til dokumentasjonen – det er lettere å «kutte hjørner» med egenkonstruert utstyr enn med fabrikkproduserte droner som har gjennomgått en sertifiseringsprosess.

Lenker og videre lesing

Luftfartstilsynet – droner: <https://www.luftfartstilsynet.no/droner/>

flydrone.no – registrering og opplæring: <https://flydrone.no>

EASA – droner og luftmobilitet: <https://www.easa.europa.eu/en/domains/drones-air-mobility/>

Se også hovedkapittelet om droneflyging for den praktiske oppsummeringen av hva dette betyr for oss som arrangører.